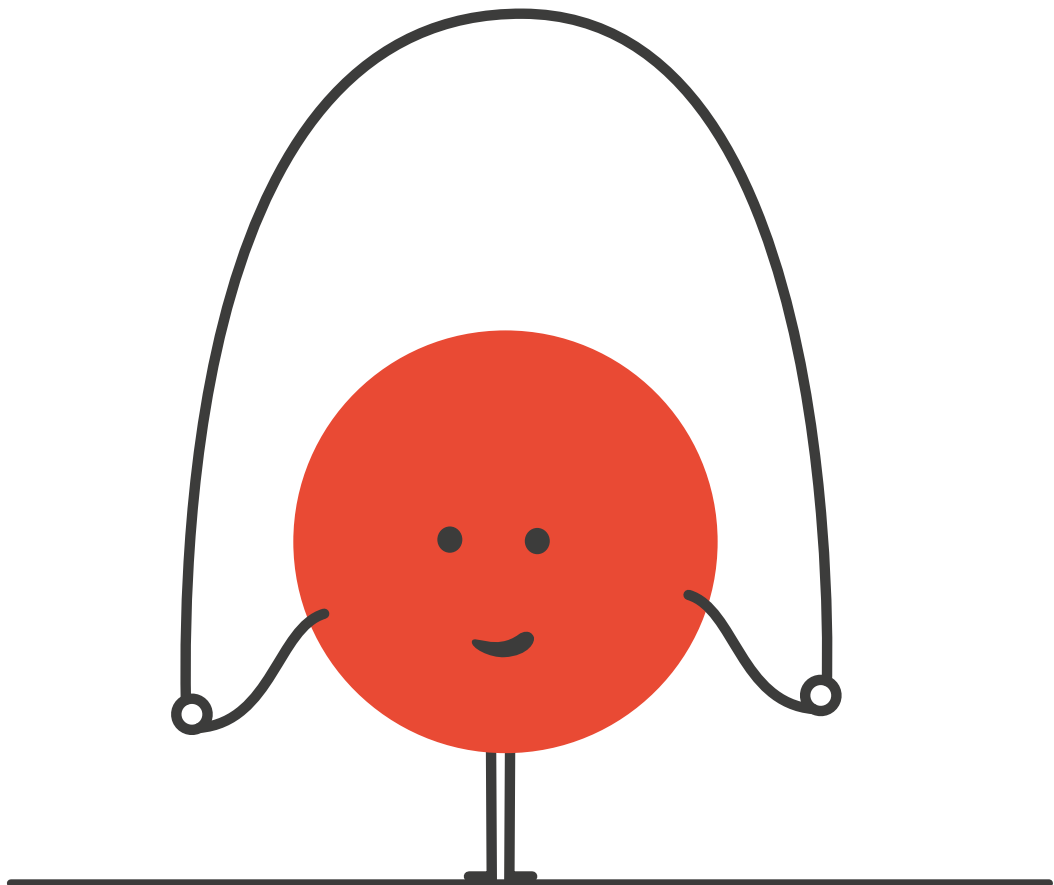

Ruimte voor **KINDEROPVANG**

Beerse - Oud-Turnhout - Turnhout - Vosselaar

Inhoud

- 1 Inleiding**
- 2 Doelstelling**
- 3 Kinderopvang baby's & peuters**
- 4 Randvoorwaarden kinderopvang**
- 5 Stappenplan voor nieuwe locaties kinderopvang**

1 Inleiding

In de gemeenten van stadsregio Turnhout (Beerse, Oud-Turnhout, Turnhout & Vosselaar) is er een groot tekort aan kinderopvang. Via het e-loket kinderopvang ontvangen we jaarlijks ruim 1000 aanvragen voor kinderopvang, maar slechts 300 aanvragers vinden tijdig een plaats.¹

Eén van de belangrijkste drempels voor de opstart of uitbating van een kinderopvang is het vinden van een geschikte ruimte of locatie. Om meer kinderopvangplaatsen in onze regio te kunnen realiseren, moeten kinderopvangorganisatoren makkelijker de weg vinden naar een geschikte locatie, die past in het ruimtelijk beleid.

Daarom ontwikkelden we dit handelingskader, dat de basis vormt om de inplanting van kinderopvanginitiatieven telkens goed in te schatten. In welke wijken wonen veel 0-3 jarigen? Hoe groot is het aanbod in de verschillende wijken? Welke procedures moeten gevolgd worden om tot een geldige vergunning te komen...?

In dit handelingskader lees je wat de gezamenlijke visie is van Beerse, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar op het vlak van ruimte voor kinderopvang. De visie bevordert een goeie samenwerking tussen de verschillende gemeentelijke diensten onderling. Het kader is richtinggevend en geeft duidelijkheid over de verschillende criteria waaraan een locatie voor kinderopvang moet beantwoorden.

De handleiding is opgebouwd in 3 delen:

- Kinderopvang baby's en peuters: aanbod en behoefte in stadsregio Turnhout
- Randvoorwaarden kinderopvang
- Stappenplan nieuwe locaties kinderopvang

Belangrijk : indien u kinderopvang wenst te starten of op zoek bent naar een nieuwe locatie voor een bestaande opvang, neemt u vooraf contact op met het adviserend team kinderopvang, dat u zal bijstaan in het aanvragen van een vergunning.

¹ Meer informatie vind je in het stadsregionaal jaarrapport kinderopvang 2021

2 Doelstelling

Door het opmaken van deze visie op ruimte voor kinderopvang willen we vraag en aanbod aan kinderopvang beter op elkaar afstemmen zodat aan de steeds toenemende vraag beter voldaan kan worden. We stimuleren het realiseren van extra kinderopvangplaatsen en geven duidelijkheid aan kinderopvangorganisatoren.

De visie op ruimte voor kinderopvang geeft een aantal randvoorwaarden en richtlijnen over de mogelijkheden voor de realisatie van kinderopvang binnen de gemeenten van stadsregio Turnhout.

Het verkrijgen van toestemming om kinderopvang uit te baten op een bepaalde locatie is altijd maatwerk. In de locatiekeuze spelen ruimtelijke, sociale, economische, maatschappelijke en verkeerstechnische belangen mee. Al deze belangen worden afgewogen en zullen resulteren in een advies.

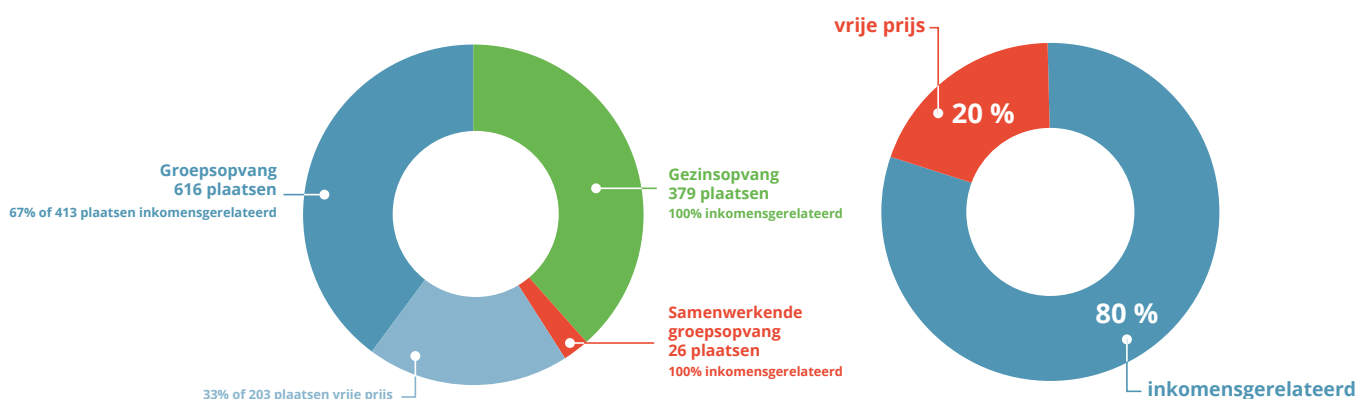

3 Kinderopvang baby's en peuters

Kinderopvang kent in Vlaanderen een complex systeem van subsidiëring met bijhorende complexe regelgeving rond loonsvoorwaarden voor medewerkers kinderopvang, maar ook complexe en doorgedreven reglementering op vlak van infrastructuur.

We kennen in Vlaanderen verschillende vormen van kinderopvang. We geven een overzicht van de verschillende vormen en het aanbod dat dit met zich meebrengt:

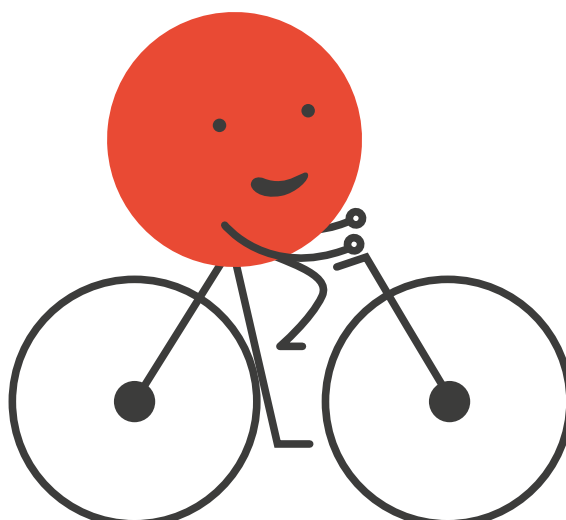

Gezinsopvang kunnen we in deze visie op ruimte voor kinderopvang zo goed als buiten beschouwing houden omdat deze vorm van kinderopvang in de woning van de onthaalouder plaatsvindt en dus geen functiewijziging van het gebouw met zich meebrengt. Echter, indien onthaalouders samenwerken in een locatie buiten de gezinswoning, vraagt dit dezelfde behandeling als een groepsopvang. We spreken dan ook van een samenwerkende groepsopvang.

De vraag naar kinderopvang is veel groter dan het aanbod. We geven dit hieronder beknopt weer, meer info hierover kan je terug vinden in het [dossier kinderopvang](#). In onderstaande figuur zien we dat 54% van de aanvragers geen oplossing vindt, dat wil zeggen dat ze geen plaats in de kinderopvang kunnen invullen. Van de aanvragen vindt 18% een kinderopvangplaats met compromis. Dit is een opvangplaats die niet helemaal overeenstemt met de opvangvraag, dit kan gaan over een latere startdatum, andere dan gewenste opvangdagen, andere dan gewenste locatie....

De overige 28% vindt een plaats binnen de stadsregio die wel overeenstemt met de oorspronkelijke opvangvraag.

	totaal opvangvragen	onbeantwoorde opvangaanvragen	aanvaard met compromis	aanvaard zoals gevraagd
Beerse	159	68	30	61
Oud-Turnhout	122	52	26	44
Turnhout	667	408	106	153
Vosselaar	119	46	30	43
Stadsregio	1067	574	192	301

4 Randvoorwaarden locatie kinderopvang

4.1 INFRASTRUCTUURVOORWAARDEN AGENTSCHAP OPGROEIEN

Elke locatie voor kinderopvang dient te voldoen aan de infrastructuurvoorwaarden van het Agentschap Opgroeien. Het is niet aan het lokaal bestuur om te oordelen of aan de infrastructuurvoorwaarden voldaan wordt, dat doet Zorginspectie.

De ruime voorwaarden vind je hier: [criteria Agentschap Opgroeien](#).

We lijsten enkele belangrijke voorwaarden voor infrastructuur vanuit Agentschap Opgroeien kort even op:

- Er zijn één of meer leefruimtes per leefgroep van maximum 18 kinderen;
- Er is minimaal 5 m² netto-vloeroppervlakte per kinderopvangplaats in de leefruimte en de rustruimte samen, waarvan minimaal 3 m² in de leefruimte. Als er geen aparte rustruimte is, dan is er minstens 5 m² per kinderopvangplaats in de leefruimte;
- Voldoende, vlot en veilig bereikbare buitenruimte afgestemd op het aantal vergunde plaatsen en de leeftijd van de kinderen. Als een kinderopvanglocatie geen eigen aangrenzende buitenspeelruimte heeft dan zal Zorginspectie bevragen en bekijken hoe de organisator de 'buitenspelmogelijkheid' zoals omschreven in de vergunningsvoorwaarden waarmaakt. Een buitenruimte hoeft dus niet noodzakelijk op het eigen perceel te liggen. Het kan bijvoorbeeld ook een plaats in de nabije omgeving zijn.

Als de afstand te groot is dan kan het 'vlot bereikbaar' een probleem zijn.

Als de weg er naartoe heel druk is, met meerdere kruispunten, dan is het 'veilig bereikbaar' moeilijk realiseerbaar. Dat zijn dus zeker elementen die in de beoordeling van zorginspectie meespelen.

Een organisator probeert dan best vanuit zijn risicoanalyse met een goede aanpak bovenstaande problemen weg te werken (bijvoorbeeld door een veilig transportmiddel, extra begeleiders,...).

Belangrijkste is dat de kinderen kunnen buiten spelen en liefst heel vaak. Meer info en inspiratie vind je hier: [Buitenspelen in de opvang | Kind en Gezin](#)

4.2 ALGEMENE RICHTLIJNEN VOOR KINDEROPVANG IN STADSREGIO TURNHOUT

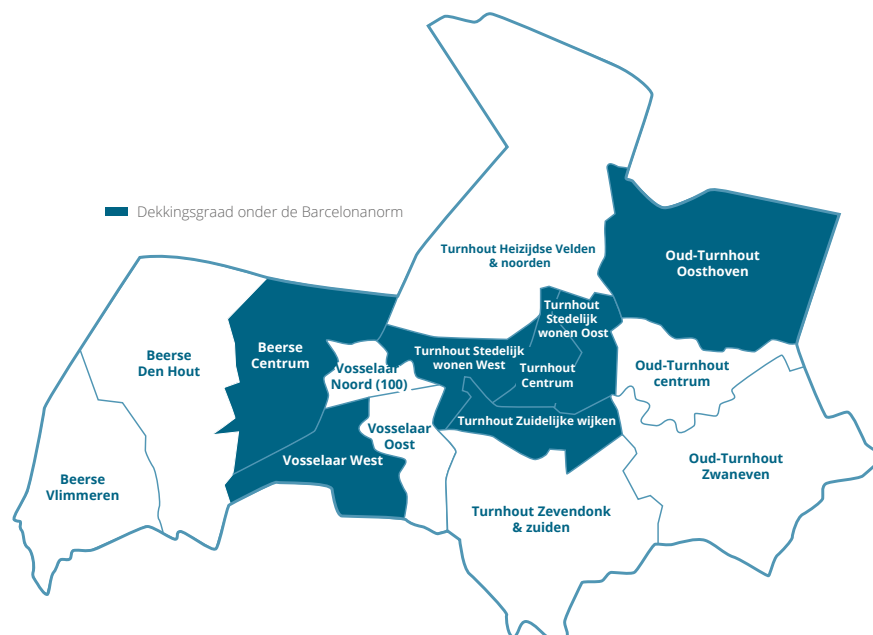
We willen het starten van nieuwe kinderopvanginitiatieven algemeen aanmoedigen. We kijken enerzijds naar de nood van kinderopvanginitiatieven per wijk, rekening houdend met het aantal kinderen tussen 0-3 jaar en het bestaande aanbod aan kinderopvang. Anderzijds vinden we het een meerwaarde als kinderopvang wordt ingebed in een maatschappelijk weefsel.

Vanuit de **lokale noden van de samenleving**, onderscheiden we daarom onderstaande **criteria**:

1 AANBOD kinderopvang per wijk

We verkiezen nieuwe kinderopvanginitiatieven te vestigen in wijken waar een grote nood is en een beperkt aanbod. Met de dekkingsgraad geven we de verhouding weer tussen het totaal aantal 0-3 jarigen en de totale opvangcapaciteit. Dit uit zich in een aantal plaatsen per 100 kinderen.

We zien een aantal wijken waar de dekkingsgraad onder de *Barcelonanorm*² van 33% ligt.

We willen prioritair aandacht geven aan de wijken waar de dekkingsgraad onder de barcelonanorm ligt.

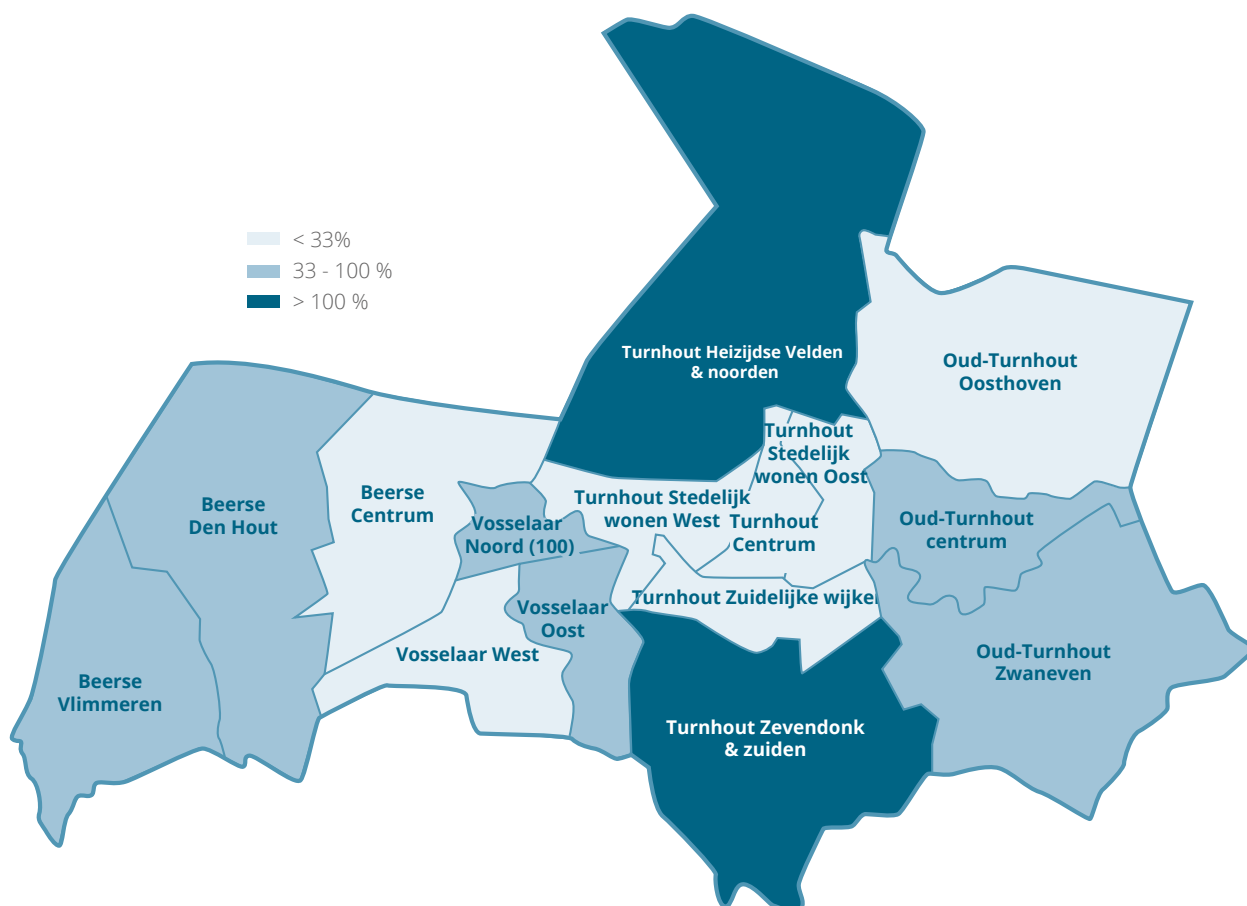
² Die Barcelona-norm stelt dat er kinderopvang moet zijn voor minstens 33% van de kinderen jonger dan 3 jaar. Dat is niet hetzelfde als 33 plaatsen per 100 kinderen. Want het aantal plaatsen drukt de beschikbaarheid van het kinderopvangaanbod uit, terwijl de Barcelona-norm aangeeft welk deel van de doelgroep moet worden bereikt met het opvangaanbod. Eén plaats kan immers door meer dan 1 kind worden gebruikt, aangezien sommige kinderen deeltijds worden opgevangen.

In de wijken Turnhout Heizijdse Velden en noorden en Turnhout Zevendonk en Zuiden zien we dat er een overaanbod aan kinderopvangplaatsen is, rekening houdend met de 0-3 jarigen in dezelfde wijken. Uiteraard weten we dat vele ouders ook gebaat zijn en gebruik maken van kinderopvang buiten de eigen wijk of zelfs buiten de eigen gemeente.

Daarnaast lijkt het toch ook belangrijk om de kansarmoede index naast deze cijfers tegen het licht te houden.

We kunnen stellen dat kinderopvang in wijken met een hoge kansarmoede-index de nodige kansen en mogelijkheden biedt aan ouders en kinderen. Wijken waar er én een laag aanbod én een hoge kansarmoedeindex is, zien we dan ook als wijken waar we zeker bijkomende locaties voor kinderopvang wensen.

Kansarmoede is een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijke goederen zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een continue situatie die zich voordoet op zowel materiële als immateriële terreinen.

	Dekkingsgraad	Kansarmoede-index
Beerse Centrum	32%	13.1%
Beerse Den Hout	55%	6.1%
Beerse Vlimmeren	39%	8.2%
Vosselaar West	21%	7.7%
Vosselaar Oost	46%	9.9%
Vosselaar Noord	35%	5.4%
Oud-Turnhout Oosthoven	16%	6.4%
Oud-Turnhout Centrum	43%	11.2%
Oud-Turnhout Zwaneven	44%	.
Turnhout Heizijdse Velden en noorden	157%	14.7%
Turnhout Stedelijk wonen west	22%	24.9%
Turnhout Centrum	17%	30%
Turnhout Stedelijk wonen Oost	23%	17.4%
Turnhout Zuidelijke wijken	28%	28%
Turnhout Zevendonk & zuiden	261%	.

2 LOCATIES gecombineerd met andere maatschappelijke doeleinden

Daar waar veel mensen wonen, is het een meerwaarde dat een kinderopvanginitiatief ook ingebed is in het maatschappelijk weefsel.

Een kinderopvanglocatie in de buurt van of gelegen op de site van een school kan bijvoorbeeld een mooie combinatie betekenen.

Kinderopvang in de nabijheid van bedrijventerreinen kan een meerwaarde betekenen voor zowel kinderopvang als de bedrijven zelf, rekening houdend met milieunormen en bereikbaarheid.

Ook de combinatie met woonzorgcentra en ziekenhuizen is wenselijk.

Ondanks de grote nood aan kinderopvang moeten we, vanuit het streven naar een **goede ruimtelijke ordening**, rekening houden met **3 criteria**:

criterium 1 Juridische randvoorwaarden

Juridische randvoorwaarden zoals bijvoorbeeld verkavelingsvoorschriften bepalen of het toegelaten is om aanpassingen aan de woning te doen om er een kinderopvanginitiatief in te organiseren. Het lokaal bestuur bekijkt welke juridische randvoorwaarden van toepassing zijn op de locatie waarvoor een aanvraag wordt ingediend.

criterium 2 Vergunningsplicht

Een gebouw kan (één van) de volgende hoofdfuncties bezitten:

- wonen
- tuinbouw
- kantoorfunctie
- militaire functie
- verblijfsrecreatie
- detailhandel
- industrie en bedrijvigheid
- dienstverlening en vrije beroepen
- dagrecreatie
- dancing, restaurant en café
- gemeenschapsvoorzieningen
- openbare nutsvoorzieningen

Een kinderdagverblijf kan enkel georganiseerd worden in een gebouw met functie 'dienstverlening'. Indien er een andere functie van toepassing is op het gebouw waar een organisator kinderopvang wil organiseren, moet er een vergunning aangevraagd worden. Zelfs als je geen werken uitvoert, moet je een vergunning aanvragen om de hoofdfunctie van een gebouw te wijzigen. Verder in dit document beschrijven we hoe en waar je dit kan aanvragen.

Ook indien je de bestaande woning wenst uit te breiden om daar kinderopvang te organiseren, is een vergunning nodig.

criterium 3 Parkeergelegenheid

Het is belangrijk dat er voldoende parkeergelegenheid voor fietsen en auto's beschikbaar is. Er moet hierbij rekening gehouden worden met parkeermogelijkheid voor medewerkers van de kinderopvang én het aantal plaatsen in de kinderopvang. Vooral in de ochtend en het begin van de avond moet er voldoende plaats beschikbaar zijn voor het halen en brengen. Samen met de kinderopvang kan bekeken worden op welke manier dit mogelijk gemaakt kan worden en hoe ouders te stimuleren zoveel mogelijk met de fiets, te voet of met het openbaar vervoer te komen. Parkeren op de straat kan, mits dit veilig kan en de toegang naar de kinderopvang veilig bereikbaar is. Indien een kinderopvanginitiatief gelegen is in een straat waar er voldoende ruimte is om op straat te parkeren, is het vaak zelfs wenselijk dat er geen extra parkeerplaatsen op het eigen domein worden aangelegd.

5 Tijd voor actie

Heb je vragen over het opstarten van kinderopvang? We nemen je graag mee op weg doorheen je hele traject en wijzen je door naar de juiste diensten:

Adviserend Team Kinderopvang – Beerse, Oud-Turnhout, Turnhout & Vosselaar

Contactpersoon:

Nathalie Raeymaekers, projectleider GeZINskRACHT:

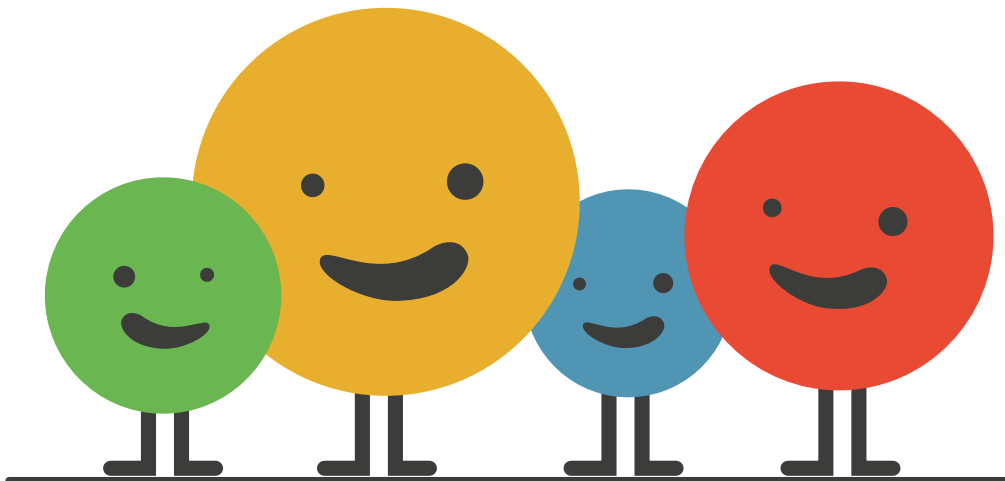
nathalie.raeymaekers@stadsregioturnhout.be

0491 15 39 78

Voor je effectief kinderen mag beginnen opvangen in je nieuwe locatie, moeten er heel wat zaken in orde gebracht worden. Houd er rekening mee dat dit heel wat tijd kan vragen. We voorzien alleszins de nodige **begeleiding en ondersteuning** om alles zo vlot mogelijk te laten verlopen en de doorlooptijd te beperken.

Neem daarom contact op met ons adviserend team kinderopvang. We bekijken samen welke plannen je hebt en waarin je nog verdere ondersteuning nodig hebt. Het team legt verdere contacten binnen de gemeente om te bekijken of er op de voorziene locatie kinderopvang uitgbaat mag worden.

Als organisator kijk je na of de **infrastructuur** van de locatie voldoet aan de startvoorwaarden, inclusief de bepalingen brandveiligheid. Hier vind je de criteria van het Agentschap Opgroeien. Je maakt een grondplan op in schaal 1/50 of 1/100, dit hoeft zeker niet door een architect te gebeuren. Indien nodig, pas je de infrastructuur aan.

STAPPENPLAN

stap 1 Vraag advies aan je Lokaal Bestuur aan de hand van een **opportuiniteitsadvies**. Het adviserend team helpt je hiermee op weg.
Bepaal het aantal aan te vragen plaatsen afhankelijk van de beschikbare ruimte, de draagkracht van de kinderbegeleiders en je kinderopvangvisie.

stap 2 Vraag de nodige attesten aan:

- **attest infrastructuur** vraag je aan bij Zorginspectie via **dit formulier**
- **attest brandveiligheid** vraag je aan bij de Burgemeester van de gemeente waar je de kinderopvang gaat vestigen via **dit formulier**.
- breng het FAVV (Federaal Agentschap Voedsel Veiligheid) op de hoogte via **deze link**.

Maak vervolgens een start-risicoanalyse op en voer deze uit (inspiratie kan je vinden via **deze link**). Verzamel alle nodige attesten zoals het attest uit het Strafregister, voor organisator en verantwoordelijke. Meer informatie op p. 7 van **deze brochure**.

stap 3 Vul het aanvraagformulier in voor je vergunning en stuur het op naar het Agentschap Opgroeien (ten vroegste zes maanden voor de voorziene startdatum) via **dit formulier**. Bezorg zeker ook alle nodige bijlagen aan het Agentschap Opgroeien.

Vergunning wordt toegekend

1. Je moet starten met opvang binnen de 3 maanden na het toekennen van de vergunning (op aanvraag verlengbaar met 3 maanden)
2. Vergeet zeker niet de effectieve opstart te melden aan het Agentschap Opgroeien uiterlijk 7 kalenderdagen voordat het eerste kind wordt opgevangen

COLOFON

Dit is een uitgave van Stadsregio Turnhout (www.stadsregioturnhout.be)

Verantwoordelijke uitgever: Bart Craane, Meergoorstraat 70, 2340 Beerse

foto's: Stadsregio Turnhout, freepik.com

Eindredactie: Marc Boeckx, Hanne Jacobs, Katleen Bols, Magali Decloedt
Nathalie Raeymaekers en Sofie Coppers

Lay-out: Fiks Studio

Datum van uitgave: juli 2023

